

A photograph of a rock face with several climbing bolts. A rope is visible on the left side, running vertically. The rock is light-colored and has a layered texture. The text is overlaid in red.

Argumenter i boltebatten – et filosofisk skråblikk

Gunnar Karlsen
Fjellsportkonferansen 2018

Nytte og plikt

- Det som er rett er det som gir mest nytelse/lykke for flest
  - vs
- Det som er rett er det som er i overensstemmelse med grunnleggende prinsipper/normer

Utilitaristiske argumenter (i)

- **For**

- Flere vil få muligheten til å være i fjellet

- «dermed kan nye klatrarar på ein trygg og gode måte få trening og erfaring før ein går over på meir krevjande ruter», Chris Fossli om boltingen i Uskedalen, Klatring (145)

- mer klatreglede = mer lykke for flere

Utilitaristiske argumenter (ii)

- **Mot**

- Flere farlige situasjoner

- Gjennom å etablere nye fullboltede ruter på Hægefjell [...] vil man få flere ut i fjellet som kanskje ikke gjør seg opp nøye vurderinger om hvordan det faktisk er å ferdes ute i den norske fjellheimen. Dette er potensielt farlig, og vi ser bekymringsfullt på denne utviklingen. (www.ntk.no/hvorfor-er-sporlos-ferdsel-viktig/)
- Flere bolter → Mer ferdsel i fjellet → Flere ulykker = Mer lidelse

- «Sterkere» opplevelser ved naturlig sikring vs svakere opplevelser ved bolter = mer lykke

Normer

- Generelle normer
  - Uberørt natur har egenverdi
  - Kommende generasjoner har samme rett som oss til (uberørt) natur
  - Prinsippet om sporløs ferdsel
- Allemannsretten

Hvordan begrunne normer?

- Problem:
  - Begrunne prinsippene
  - Generelle prinsipper leder til uønskede konsekvenser
- Allemannsretten:
  - Rett vs plikt
- Problem
  - Gjelder ikke sporløs ferdsel i natur som ikke er allment tilgjengelig?

Plikter overfor kommende generasjoner

- «Hvis vi i dag velger å bolte der vi finner det for vanskelig eller farlig, risikerer vi å frata fremtidige generasjoner deres mulighet for å finne ultimate utfordringer. Hva er igjen å drømme om for klatrere om 50 og 100 år hvis vi konsumerer alt jomfruelig fjell nå? Å ta vare på det «umulige» er viktig for sporten vår.» Robert Caspersen, (Tidsskrift for Norsk Alpinklatring, 18, s.103)
- «Gjennom å bevare høyfjellsområder boltefritt vil man kunne gjenoppleve den samme opplevelsen som førstebestigerne. [...] Gjennom å ivareta fjellet i den samme naturlige forfatning, vil senere etterkommere oppleve det eventyret med å klatre på naturlige sikringer.» (<http://www.ntk.no/hvorfor-er-sporlos-ferdsel-viktig/>).

Plikter overfor kommende generasjoner

- Hvilke muligheter fratar vi kommende generasjoner?
  - Caspersen: de utfordringene som står igjen – ikke «bolte det umulige».
  - NTK: Opplevelsen som førstebestigerne hadde
- Hvilke plikter har vi overfor kommende generasjoner?
  - plikt til å etterlate oss til kommende generasjoner minst det samme som nåværende generasjoner har fått fra de før oss?
  - Men hva er omfattet av dette innen klatring?
    - Skal vi ikke klatre nye ruter?
    - Hvor mange generasjoner fremover skal vi ta hensyn til?
    - Kan vi vite at kommende generasjoner har samme preferanser?

Det estetiske argumentet

- Risslinjer og andre naturlige formasjoner har en spesiell estetisk verdi.
  - Problem:
    - «skjønnheten ligger i øyet som ser»
    - Hvorfor er ikke linjen av blanke bolter like vakker som risset?
- Er all uberørt natur i utgangspunktet vakker?
  - Problem:
    - Ikke all kunst er vakker
    - Er all uberørt natur vakker (løse fjellvegger, brunsnegler)

Er bolter et inngrep i naturen?

- Bolter representerer isolert sett svært små og egentlig helt ufarlige inngrep i naturen
- Men boltene ødelegger klatreres opplevelse av å ferdes i naturen
- Problem:
  - Naturen får kun *instrumentell* verdi for oss.
  - Vi skal ta vare på uberørt natur fordi den da gir mennesker en form for nytte eller glede, ikke fordi naturen i seg selv har krav på vern og bør forbli uberørt

Andre argumenter

- Den naturalistiske feilslutningen
  - Fordi det er naturlig så er det rett (evt unaturlig=galt)
- Skråplansargumenter («slippery slope»)
  - «Dersom det først er boret noen bolter i et fjellmassiv vil gjerne bruken av borebolter eskalere ved at tilreisende klatrere lettere vil oppfatte at det er akseptabelt å selv bore seg til en bestigning. Utviklingen blir irreversibel.» (uttalelse fra NTK om bolter på Sydpillaren på Klauva).
- Argument fra tradisjon
  - Fordi det alltid har vært sånn så må det fortsatt være slik.

Etikk vs stil

- Etske syn trenger normalt en form for (objektiv) forankring.
- Stil vil normalt være et resultat av tradisjoner og praksis i et avgrenset klatremiljø
  - Stil er ofte basert på et argument fra tradisjon

